

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvemal nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 293.

V Ljubljani, v petek 20. decembra 1889.

Letnik XVII.

Govor poslanca Žačka

v državnem zboru dne 13. decembra 1889.

(Dalje.)

Obrnite se, prosim, v sosedne dežele češkega kraljestva, v domovino mojo Moravsko, in tu bodo našli gospodje častite opozicije, da v tej kronovini, ki je mnogo bolj češka nego kraljestvo češko, v kateri je odstotni stavek češkega prebivalstva mnogo večji nego na Češkem, tlačeni avstrijski Nemci do danes veselo gospodujejo nad večino prebivalstva. (Pritrjevanje na desnici.) Gospodom častite nasprotne stranke priporočam, ker imajo tako rahlo srce za zatiranje, naj izumijo sredstvo, kakó bi se mogla večina v tej deželi braniti zoper manjšino. (Odobranje na desnici.) To Vam je mogoče, ker imate večino v deželni zboru in v rokah moč vzlic „zatiranju“ s strani vlade. Ako nam bodete našli sredstvo, kakó je moči na Moravskem braniti večino prebivalstva zoper manjšino, potem tudi ne bo težaven oni recept, po katerem bo lahko braniti manjšino na Češkem zoper večino. Kdor tedaj s Češkega prihaja s takimi bolečinami, pomisli naj, da ležita poleg Češkega mejna grofija Moravska in vojvodina Šlezija, v katerih ima češko, oziroma češko in poljsko prebivalstvo večino in v katerih zatiranim gospodom častite opozicije ni prišlo na misel, da je krivica, če tam vladajo nemški liberalci, in da bi preudarili, kakó bi mogli temu češkemu prebivalstvu pripomoči do naravne in postavne pravice. (Odobranje na desnici.) Kajti, gospóda moja, vzlic temu tlačenju Vam moram reči — takó je dandanes in vlada naj si dobro zapomni — vzlic temu zatiranju Nemcev v Avstriji, o katerem toliko govorite, gospoduje na Moravskem in v Šleziji manjšina nad večino. Zadnji čas je že, da vlada ne samo v interesu češkega prebivalstva, marveč v dobro umevanem državnem interesu misli brez obotavljanja na to, kakó bo pripomogla do veljave

pravici naravne večine prebivalstva v deželi, kakó bo zoper zatirajočo manjšino branila opravičene težnje večine. (Odobranje in ploskanje na desnici. — Poslanec Vašaty: Narobe svet!)

Gospóda moja! Pritožili ste se tudi zoper vladne naredbe povodom novih volitev v deželni zbor kraljestva češkega, in kot največjo bolečino ste opisovali, da se bodo te volitve vršile sredi hude zime, kadar je za prebivalstvo najbolj neprilichno, da bi se udeleževalo volitev.

Da, gospóda moja, to očitje in še marsikatero prav jasno označuje naše avstrijske razmere.

Vi gospodje ste opozicija ter glasno priznavate: Naš namen je, vreči to pogubljivo vlado, ker uničuje Avstrijo; mi smo poklicani zastopniki državne ideje, mi moramo sedeti na ministerskih klopeh; proč s to vlado tedaj; bojujemo se zoper njo na smrt in življenje — toda vlada Vam ne smé stopiti niti na kurja očesa. Pogubiti jo hočete to vlado, o joj pa jej, če si upa zakriviti tej opoziciji le najmanjši las.

In žalibog, takó je tudi v resnici! Vlada ne postopa z opozicijo kot tako, marveč se jej dobrika. (Pritrjevanje na desnici.) Pritrditi mi mora v tem oziru vsakdo, kdor objektivno in nepristransko presoja razmere.

Vlada greši s tem, da je bolj skrbna za koristi nasprotne jej stranke, nego za koristi večine. (Živahno odobranje in ploskanje.)

Spominjajte se vendar gospodje prečastite opozicije, kakó ste Vi ravnali, ko ste sedeli na vladnem krmilu! Ali še veste, v kakem vremenu so se takrat navadno volitve razpisovale?

To se je posebno videlo v moji domovini. Saj še več gospodov sedi tukaj, in eden izmed njih je, ki je povodom neke volitve dal snov za prelepo pripovedko. Saj Vam je znano, da so volilci nekega moravskega volilnega okraja dobili v darilo lepe kožuhe, ker je pretila nevarnost, da sicer zmrznejo.

Sevéda, takratni kandidat je bil ustavoveren. Dandanes kakor takrat moramo ob vsakem vremenu, pozimi ali poletu, romati od mesta do mesta, po pet do šest mest mora voliti v enem samem kraju, in vzlic našim prošnjam in predlogom je rahločutna opozicija vendar takó trdosrdna zoper dotične predloge ter noče ničesa slišati o tem, naj bi se volilni red takó predrugačil, da bi smeli mestni volilci v lastnih krajih izvrševati svojo volilno pravico. Zakaj se temu ustavljajo, to predobro vedó gospodje nasprotne stranke. Če opozicija, če prečastiti njen vodja očita vladi, da skuša z razpuščanjem društev in drugimi malenkostnimi redarstvenimi naredbami zadržati veliko gibanje nemškega naroda na Češkem, in če pravi, da se jej to ne bo posrečilo, reči že smem, da ima v tem oziru gospod poslanec popolnoma prav. Res je, gospóda moja, ko ste Vi sedeli na ministerskih klopeh, umeli ste bolje zatirati opozicijo, uporabljali ste močnejša sredstva (Klici na desnici: Tako je! Drakonska!), znali ste tedaj prav dobro na primer zametavati objektivno postopanje; pritirali ste takrat takó daleč, da ste dali neljube Vam češke časnikarje obsoditi do 50 let težke ječe. (Prav res! na desnici.) Posrečilo se Vam je vedno, odstraniti nezanesljive porote ter postavljati češke časnikarje pred nemške porotnike, da bi bili tem gotoveje obsojeni. (Pritrjevanje na desnici.)

Kjer nerazsodni narod ni takoj Vaše politike priznal za najboljšo, tam ste ga o tem prepričali s pomočjo dragoncev.

Če se je cela dežela upirala Vaši strankarski politiki, proglasili ste v njej obsedno stanje, poslali ste vanjo vojaško silo.

Da, gospóda moja, to so močnejša sredstva, s katerimi je mogoče pritiskati na opozicijo ter jo zatirati.

Ali morda želite, da bi vlada tudi zoper Vas uporabljala ta sredstva? (Poslanec Prade: Da!)

LISTEK.

Knjige družbe sv. Mohorja za l. 1889.

(Spisali Cirilovec.)

(Dalje.)

5. Slovenske Večernice, za pouk in kratek čas, 43 zvezek. Kakor vsako leto prinesle so nam tudi letos Večernice raznovrstnega gradiva, povesti, poučne spise in pesni. Če splošno izpregovorimo svojo sodbo o letošnjem zvezku, moramo reči, da zadoštuje svojemu namenu, prinašajoč marsikaj lepega, dobrega in koristnega. Nikakor pa ne moremo reči, da smo popolnoma zadovoljni z njim. Želeli bi bolj izbranih, popolnejših spisov. Pa da svojo sodbo jasneje povemo, pogledjmo posamezne spise. — Prvi je povest: „Domačija nad vse“. (Spisala Pavlina Pajkova.) Predstavlja nam moža, ki v Ameriki išče svoje sreče. Ne najde je. Prižene ga v domovino nazaj hrepenenje po hčeri Jelici, katero je bil sramotno zapustil doma. „Ciganska narava“ ga žene po svetu. S hčerjo odrine v Ameriko. Jelica žaluje po dobrotniku Jarneju in po domovini, hira in vene. Oče se bori z njo in srečo. Jelica umrje lakote za srčnim mrtvoudom — in on nesrečen se kesa, da je šel v Ameriko. Konec je povesti. Glavni namen

njen je, svariti ljudstvo pred izseljevanjem v Ameriko. Prav hvalevreden namen, samo če ga ta spis res doseže. Jeličin oče je značaj, ki se ne more postavljati v svarilo pred izseljevanjem. Saj zasluži nesrečo. Godilo se mu je dobro, zakaj je pa hodil po veselica in zapravljaj. Srečen bi bil lahko, če bi bil le hotel, pa on ni hotel. Sploh moramo reči, da je ta mož čuden mož, nenavaden značaj, katerega ne moremo pomilovati, ker se tolikrat in tolikrat preobrne, in tolikrat zopet pade nazaj. Tudi Jelica je čudna in nenavadna prikazen med svojimi vrstnicami. Sostava spisa nam ne ugaja, in povest v tej obliki in tem slogu ne ustreza družbi sv. Mohora. Želeli bi, da bi se ne vsprejemali tako površni spisi, in se celó obdarovali. Je-li res ni boljših spisov? Sicer pa lahko rečemo, da bo ta povest ljudstvu morda všeč, ker je zeló ganljiva in mnogokrat vabi solze v oči.

Tej povesti sledi ruska „Bajka o ribiču in ribici“. (Preložil A. Aškerc.) Več o prevodu povemo na koncu.

Primerno se zabavni del menja s poučnim. J. Vrhovec nam dobro in zanimivo popisuje zgodovino „Pošte“, kakšna je bila pri starih narodih, kakšna je bila v različnih časih, in kako se je povzdignila do te visokosti, v kateri jo vidimo sedaj. — Na mestu sta pesmici „Otročja pesen“ in „Drevesce“. — „Birič Juri“ (Spisal Tone iz

gošče) je možiček, ki vzbuja bralcu po pravici veselje in smeh. — Ivan Steklasa s petimi primernimi vzgledi unema bralca k pridnosti, varčnosti in podjetnosti. — Radinskega „Pravljice“ se odlikujejo pred vsemi drugimi spisi s svojim gladkim, lepim jezikom. Pisane so za nežno mladino in pravi prostor za nje bi bil v „Vrtcu“.

Druga daljša povest je „Gospod Anton“. (Spisal A. Koder.) Gospod Anton pripoveduje svojo povest. Mati je želela, da bi bil duhovnik. On ji obljubi, pa izneveri se obljubi in gré na Dunaj. V hiši milijonarja je domač učitelj. Doleti ga izvanredna sreča, zaroči se z milijonarjevo hčerjo. Vesel hiti v domovino žalostni materi to naznaniti. Pa potoma ga primejo orožniki in tirajo nazaj. Zvrnil se je sum nanj, da je okral milijonarja, svojega gospodarja. Mej preiskavo se oglasi prostovoljno pravi zločinec in ga tako reši iz ječe. Ne zmeni se več za bogato nevesto, domov hiti in stopi v duhovski stan. Če je res resnična ta povest, kakor nam pisatelj pravi, je pač jasen dokaz, da so čudna pota Gospodova, in hvaležni moramo biti pisatelju, da nam jo je povedal. Vendar ne smemo zamolčati, da spis ta veliko izgubi radi trdega jezika. Samostavniki so kar nakopičeni, ko ima vendar glagol v slovenščini toliko moč.

Za štajarsko narodno pesnijo „Ošabni brodar“ pride šaljivo-poučen govor „Najoblastnejša

Prosim, povejte to vladi, jaz nimam ničesa zoper to. (Veselost.)

In če je gospod načelnik predstavitel opozicije mej svojimi razpravami pretel, da nemški narod na Češkem, ako se boče takó tudi v bodoče postopalo, zoper njega, ne bo ostal pri abstinenciji iz češkega deželnege zborna, marveč, da se bo ta abstinencija razširila in da se bo narod moral poprijeti še drugih sredstev (Čujte, čujte! na desnici), ni mi znano, ali so te pretnje hudo preplašile grofa Taaffeja. Ko bi se bil pa vendar ustrašil, prosim ga, naj se le pomiri.

Za-me, visoka zbornica, je to pretenje častitega opozicijskega načelnika le jasno spričevalo, kakó slabotno se čuti nasprotna stranka; oni, ki je močan, ne preti, marveč dela, in le slabotnež razgraja in drži križem roke.

Predbacivanje pa, da vlada baranta s koncesijami, in trditev gospoda nasprotnega vodje, da je bil češki narod v obilni meri oblagodarjen s koncesijami, zavrniti moram najodločneje, ker je to že davno posebna dolžnost vlade in večine. (Dobro, dobro! na desnici.) To očitane, katero čujemo že leta in leta v Vaših parlamentnih govorih in listih, je obdolževanje, ki obsega razžaljenje, da mi kupčujemo z državnimi koristmi. Tako očitane je neopravičeno in nikakor ne dopuščamo, da bi takó žalili nas, večino in vlado, ki naj se pa sama zagovarja. Imenujte mi najprvo koncesije, gospoda moja, potem še-le predbacivajte. Tudi jaz sem zastopnik češkega naroda ter sedim tukaj že štiri leta, toda koncesije je češki narod moral že poprej dobiti, kajti v tej dóbi štirih let jih češki narod ni dobil z vladne mize. Če mi morete dokazati laž, slobodno Vam; odločno pa zavračam taka očitaneja. (Odobranje na desnici.) Ko ste imeli Vi vlado v rokah, potrebovali niste od nje koncesij; to je umevno. Pred letom 1879, ko so na ministerskih klopeh sedeli vodje Vaše stranke, treba Vam ni bilo tirjati od vlade koncesij, kakor jih Vi imenujete, kajti takrat je gospodovala strankarska vlada v najhujšem pomenu besede. (Tako je! na desnici.) Posle Vaše stranke je vlada na kvar Avstriji tako izborno opravljala, da ni bilo treba drugim za to skrbeti. (Prav res! na desnici.) In če ste zahtevali kake koncesije, bile niso to politične ali narodne, temveč k večjemu bančne in železniške koncesije. (Odobranje na desnici.) Če ste mej temi koncesijami navajali tudi počehenje trgovinskih zbornic v kraljestvu Češkem, čudim se posebno zaradi tega, ker je to naglašal ravno zastopnik trgovinske zbornice. Kolikor je znano, so trgovinske zbornice na Moravskem nemške, na Češkem nemške in dvojezične, in kjer imajo Čehi večino, čuvajo pravice Nemcev tako vestno, da se nam na Moravskem s strani naših nemških trgovinskih zbornic niti ne sanja kaj takega. (Prav res! in Dobro! na desnici.) (Dalje sledi.)

Iz hrvatskega sabora.

(Izvirno poročilo.)

Drugi predlog se tiče odveze regalnih pravic od vinotočja. Ob svojem času sem v „Slovencu“

vladarica na svetu“. (Spisal A. Kržič.) V lepi domači besedi nam predstavlja pisatelj oblastno modo, ki vlada ves svet. Kratkočasnice in smešnice zaključujejo zvezek. — „Bajka o ribiču in ribici.“ Čudimo se, zakaj je Aškerc, ki je sicer skoro doslovno sledil izvirniku, povsem odstopil od izvirne mere. Doslednost vže zahteva, da prelagatelj sledi tudi meri, ako natanko sledi snovi in njeni vzporedbi. Puškin rabi v izvirniku peterostopen jamb nepravilno ga menjaje s katalektičnim ali akatalektičnim završetkom. Ali si določimo mero veljavno za ves spev, ker se javljajo sem ter tja daktili tudi drugače. To bi bil četverostopen trohej akatalektičen ali katalektičen in bi dovoljeval sporadično rabo daktilov. Spred stavimo seveda anakruzo. A Aškerc? Kolikor smo po nemajhnem trudu mogli razvozlati, menimo, da rabi nedoločno-stopen daktil, ki se naj-češče menja s trohejem. Anakruza pa, tako znamenito vodilo pri določevanju mere, ne spremilja vseh stihov in tako se menjajo padajoči in vzdigajoči se verzi v neprijetnem podtikanji celo pesen. A to ni še dosti. Nekaj verzov je brez mere in le s kruto silo moral bi nakladati besedam nenavaden naglas, ali pa bi moral dvozično besedo, ki ima svoj stalen in odločen poudarek, rabiti za dve kratici. Tak nered nikakor ne boža ušes, najmanj slovenskih. Kaka stroga mera veje v drugih slovenskih pesnikih! Vodnik nam podaje za vse veke vodilo za obliko:

razjasnil, kaj pomeni ta postava pri nas na Hrvatskem. Vse občine so se bile vzdignile proti temu predlogu, posebno mestna občina zagrebška. Vlada je sicer znala potolažiti javno mnenje proti tej postavi s svojimi navadnimi sredstvi, ali postave ni niti najmanj premenila, nego je bila te dni sprejeta, kakoršna je bila predložena. Naša opozicija je upotrebila vsa postavna sredstva in vso govorniško moč, da se ta postava ne sprejme, ali ni mogla zaslepljene večine uveriti, da bode Hrvatska po tej postavi zgubila zopet velik del svojega dohodka, ki bode padel v zajedniško ogersko blagajnico. Zastopnik Frank je to čisto jasno dokazal, protivniki njegovi, posebno še ban sam, pa so se v svojih govorih trudili vse njegove trditve ovreči, kar pa se jim ni posrečilo, razven če vzamemo njihove zofizme za istino. Vse drugo se je trdilo, samo v številke se ni nobeden spuščal, in ravno to je bilo treba ovreči. Ban se je izjavil, da bode Hrvatska od tega novega davka dobivala na leto 800.000 gld., a plačala bode 1.800.000 gld. odveze na leto. Po tem takim bode čistega dobička pri tem davku jeden milijon, od katerega pa bode morala Hrvatska po banovih besedah plačevati Ogerskeje 560.000 gld. Pa naj bi že bilo, ko bi pri tem ostalo; ali ti dohodki bodo od leta na leto rasli, pa se vpraša, bode li Hrvatska dobivala tudi svojo odmerjeno svoto v bodoče? To je malo dvojbeno. Na Ogerskem se bode namreč od presežka tega davka ustrojila zaklada, iz katere se bode odveza izplačevala. Ali vé se tudi, da na Ogerskem ne bode nobenega presežka, na Hrvatskem pa bode celó po banovih besedah prav velik — dokaz, da se bode pri nas ta davek v večji meri pobiral, nego na Ogerskem. Kaj se more zgoditi pa z našim presežkom, ker je zaklada le zajedniška in ne posebej hrvatska, moremo si prav lahko misliti iz dosedanjih izkušenj, kako so Madjari postave tolmačili vselej le v svojo korist, in da se bode gotovo tudi zdaj tako zgodilo. Ban je sicer zagotovil v saboru, da bode Hrvatska dobivala od teh dohodkov svojih 44%, ali po sedanjaj postavi je to čisto nejasno in naš dohodek brez garancije.

Važno je tudi vprašanje ob upravi in pobiranju tega davka. Po postavi bodo namreč dobivala naša mesta, ki bodo pri tej odvezi zgubila precej svojih dosedanjih dohodkov, neko odkupnino. Bode li to precej prvo leto, ker imamo velik presežek, ali še le potem, ko se bode na Ogerskem zaklada pokrila, iz katere se bode potem presežek izplačeval. Tudi v tem pogledu ni postava nič odločila, ter bode za nas gotovo zlo izpalo.

Ban se je sicer v svojem govoru izjavil, da ne bode imela zemlja po tej postavi nobene škode. Ali le-ta njegova trditev se ne vjema s prejšnjim njegovim razlaganjem dotične postave. Če je ban omenil, da bode po odkupu regalij v Hrvatskeje za zajedniško blagajno okoli 600.000 gld. koristi priteklo, je že gotovo to za zemljo velik zgubitek, pa bo še večji, čim večji bodo dohodki odkupnine. Najbolj pa bode to novo postavo občutila naša mesta, ki bodo pri svojih dohodkih prikračena, kajti z novim davkom na vino (plačalo se bode okoli 3 kr. na liter) bodo

gotovo zmanjšani dosedanja dohodki, čeravno večina našega sabora trdi, da se to ne bode zgodilo, ker bodo mesta dobivala povračilo od tega davka. To bi bila sicer istina, ko bi se vsa odkupnina le za Hrvatsko upotrebljevala, ne pa tudi za ogersko, kakor smo zgoraj omenili, in pa ko bi naše oblasti upravljale s tem poslom, ne pa Ogerske, ki bodo gotovo v svojo korist delale. To je moral sabor s premembo te nove postave doseči, ne pa slepo odobriti, kar Madjari zahtevajo, potem bi bilo tudi na Hrvatskem manj odpora proti temu krivičnemu zakonu.

Čudno se nam tudi zdi, kako se je mogel ban izjaviti, da bi mogel ogerski minister kaj lahko obustaviti postavu, po kateraj nam je zagotovljena potrošnina. Če se morejo postave kar tako lahko preklicati, potem pa res ne živimo več v pravnej državi. Vendar se to menda ne bode zgodilo, nego je hotel ban poplašiti samo politične otroke, ki ga obdajajo, da so rajši za postavu glasovali.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. decembra.

Notranje dežele.

Včeraj popoldne ob 2. uri je bil pogreb kardinata Ganglbauerja. Ob enajsti uri dopoldne so zaprli krsto. Udeležili so se sprevoda nuncij Galimberti, kardinal Schönborn, knezoadškof Moravski, knezoškof Dunajevski, škofje Binder, Doppelbauer, Bauer, vojaški škof Gruscha in mnogo zunanjih prelatov. Ob 2. uri je v knezoadškofijsko palačo došla vest, da se je cesar pripeljal v stolico sv. Štefana. Nuncij Galimberti je blagoslovil krsto, potem pa je odšel velikanski sprevod proti cerkvi; na ulicah se je zbrala nebrojna množica. V cerkvi sv. Štefana in pred njo je stalo vojaštvo v špalirju. V dvornem oratorji so čakali nadvojvode in drugi knezi; tam je bil tudi sedež cesarjev. V cerkev je došlo tudi jako veliko dvornikov, člani gospodske zbornice in državni poslanci, generali, mestni odborniki itd. Pred velikim altarjem je nuncij v drugi krsto blagoslovil, v tretjič pa pred altarjem sv. Sreca Jezusovega. Ko so prenesli krsto v presbiterij, zapustil je cesar s spremstvom cerkev. Pred slednjim altarjem je rakev, v katero so spustili zemske ostanke blagega cerkvenega kneza.

Liberalni listi skušajo sedaj Taaffejev odgovor na Plenerjevo interpelacijo opisovati kot levičarski „vspeh“. „N. Wr. Tagbl.“ pravi, da je ministerski predsednik še-le vsled priganjanja opozicije priznal obstoječo ustavo kot pravno podlago našega javnega življenja (!). „N. Fr. Pr.“ pravi, da se s poluradniki noče pričakati, ali obsega Taaffejev odgovor odklonitev češkega koronanja ali ne. Dobro pa „Deutsches Volksblatt“ zavrača levičarje: „Združena levica“ je menda pozabila, da grof Taaffe gledé koronanja stoji na stališči Staročehov, ki so se tudi izjavili, da v tem oziru ni sedaj primeren čas. Plener ali tovariši so ali odvisni od dijet, ali pa so „politični komedijanti“. Kajti najprvo so pretili, potem obmolknili; tako postopanje jako dobro označuje gospode levičarje.

Ogerski opozicijski listi z veliko vstrajnostjo od časa do časa poročajo, da bo ministerski predsednik pl. Tisza odstopil. Takó so ravno minole dni z veliko važnostjo naglašali, da bo Tisza odložil portfelj. Uradni listi tej vesti odločno oporekajo.

Vnanje države.

Iz srbske prestolnice javlja „Pol. Corr.“: Povodom praznika sv. Save je bilo mnogo ruskih cerkvenih dostojanstvenikov odlikovanih. Nadprokurator svete sinode je dobil veliki križ, kancler sinode Sabler in kijevski metropolit Platon pa zvezdo sv. Save.

Pri razpravi o odgovoru na prestolni govor princa Koburškega so v *bolgarskem* sobranji opozicijski jako odločno tirjali, naj se v adresu sprejme odstavek, ki bi obsegal zahvalo nasproti Rusiji. Stambulov je ta predlog pobijal ter v svojem dotičnem govoru rekel mej drugim: „Ko bi evropski državniiki vedeli, kakó Bolgarija ceni svojo neodvisnost in se brani postati slepo sredstvo v rokah Rusije, ne bili bi jo tako razkosali. Storili so to, ker so se bali, da bo Bolgarija postala enaka ruski provinciji, in iz tega razloga so jo skrčili do skrajne meje. Mi smo slabotna, majhna država, zaradi tega moramo v dobrih odnošajih ostati z vsemi državami, tudi z Rusijo. Oni dan, ko se bomo s carstvom sporazumeli, bo za-mé dan veselja. Vsak Bolgar želi spravo z Rusijo; žrtve pa, ki jih tirja ta sprava, so tolike in takó težavne, da pomenijo za nas smrtno obsodbo. Zaradi tega jih narod tudi ne more želiti in dovoliti.“ — Adreso je podpisalo le 150 poslancev, ostalih 186 pa ni hotelo to storiti, ker se ni vánjo sprejela zahvala Rusiji.

Ruska vlada bo bivšega generalnega gubernatorja v Odesi, generalnega pribočnika Koopa, v kratkem imenovala namesto odstopivšega grofa Hardena za generalnega gubernatorja Finlandije. Vlada bo storila to, ker je Koop znan kot jako odločen mož in hoče vlada hitro porusiti vzhodnomorske provincije.

Naj pesen umetna,
Naj merjena bo,
Nikdar ni prijetna,
Ak' žali uho.

V kako pravilni meri poje naša narodna pesen, kako je mera bistven pogoj v pesništvu, ko so jo vsi starejši narodi točno in tesno gojili, dočim marsikake noveje priboritve ne zapazimo v njih, vse to je prejasno, preznano, da bi razpravljali. Ta nered je in ostane graje vreden. Naposled ne vem, zakaj naš pesnik obliko orodnikovo na „oj“ tako stalno rabi. Oblika je sicer etimološko opravičena, a to še ne zadostuje. Vemo, da tudi ljudstvo po Štajarskem tako govori, a to izgovarjanje ne opravičuje splošne rabe. Ako se v velikih narodih opaža stroga jednota v književnem jeziku, toliko bolj nespametno je cepiti tako malen narod v knjigi z narečji. In ako se pesniku zdita te dve obstojateljstvi — narodovo izgovarjanje in etimološka opravičenost — dostatni opori za splošno rabo, zakaj potem tudi podobnih drugih izrazov ne rabi, ki so tudi tako opravičeni? Posamezen ukus tudi ne more biti merodajen. Vem, da Slovenci v pisavi marsikje nismo dosledni, a bomo vsaj v nedoslednostih dosledni in jednotni, ravnajmo se po splošnem toku. Omenimo h koncu, da ta pravljica živi tudi na slovenskih tleh, kakor pripoveduje knjiga: Krško okr. glavarstvo.

(Dalje sledi.)

V *nemškem* državnem zboru je pri razpravi o listinah, zadevajajočih Kongo-državo, v imenu centra Windthorst predlagal, naj se te listine razširijo tudi na nemška posestva v vzhodni Afriki, da se bo tako postavnim potom odprlo polje delovanja katoliških misijonarjev. Narodni liberalce Wörmann se je pridružil Windthorstu, rekoč: Spoznal sem, da je delovanje misijonarjev, posebno katoliških, jako blagodejno. Ugevarjal temu ni nobeden poslanec. Ta pohvala je tem važnija, ker je Wörmann protestant.

Na znani Gladstone-ov govor v Manchester-u, v katerem je odločno napadel *angleške* liberalne unijonce, oglasil se je vodja te stranke, marquis Hartington. Svojim volilcem v Baeupu je razložil nalogo te stranke. Priznal je, da je njen obstanek odvisen od opozicije zoper irsko politiko ostalih liberalcev, od katerih so se ravno zaradi te točke ločili. Taka politika je po njegovem mnenju nevarna za Irsko, posebno pa še za skupno velikobritansko državo, ker namerava ločitev irske od ostalega kraljestva. — Iz teh razprav je razvidno, da se še dolgo ne bodele združili obe liberalni stranki.

Parnell je imel dne 17. t. m. v Nottinghamu velik govor o *Irski*. Rekel je, da so libe zakona iz leta 1887., ki je popolnoma prezrl zaradi zastalih najemnin iztirane najemnike, proizval novo zemljiško gibanje, osnovanje lige v varstvo najemnikov, ki bo kmalu napravila konec Balfouru in njegovi politiki.

Grška vlada ni odgovorila na Delyannisovo interpelacijo gledé Krete, ker je v vloženi obliki zgubila ves pomen. Toda opozicija ne bo mirovala ter bo to zadevo do skrajnosti izrabila za svoje strankarske namene. Sprožila bo to vprašanje v drugi obliki.

Egiptski generalni shod je vladno predlogo potrdil, da se odpravi robot in zanj razpiše večji zemljiški davek. Mnogo listov pravi, da bodele Francija in Rusija pritrtili konvertovanju egiptskega dolga, ker se je vlada navezala, da bo porabila dotične dohodke za odpravo robota.

Vest, da se je Wissmann-u posrečilo spraviti s sveta *Buširija*, pozdravljajo nemški listi z velikim veseljem. V Nemčiji so dosedaj Buširija smatrali za edinega moža, ki je bil izvir vseh agitacij in težav zoper nemško naselbinsko politiko v vzhodni Afriki. Res je, da je nasprotstvo nemških naseljenčev z Buširijevo smrtjo doživelo velik poraz, in verjetno je, da se bo Wissmann-u sedaj posrečilo, v vstajnih pokrajinah Lindiju in Bagamoju napraviti mir in red. Toda ako Wissmann ne bo odpravil zloglasnega sramotnega gospodarjenja v nemško-afriških pokrajinah, zgodilo se bo, da bo vstal v kratkem drugi in tretji Buširi, kajti vstajo so zakrivila le Nemci sami.

„Agencija Stephani“ poroča iz *Masave*: Armada Sejnova in Sebhadova je zasedla pokrajini Agame in Haramad. Ras Mangaša in ras Alula sta skušala s posredovanjem duhovnikov doseči mirovne obravnave, toda izpodletelo je to. V kratkem pričakujejo novo bitko. Italijanski major Sinajo je z vojaki, katere plačuje Italija, zasedel Eutišo. Govori se, da je kralj Menelik z veliko vojno došel v Edšu severnoiztočno od Magdale.

Dne 17. t. m. je v Novi York došel *brazilijski* parnik „Horroa“. Potrdili so njegovi potovalci, da se prevrat ni izvršil tako nekrvavo, kakor so to trdile vladne brzojavke. Osem mornarskih in mnogo drugih častnikov so ustrelili, ker so ostali cesarju zvesti; ista osoda je zadela tudi več zasebnikov. Menični kurzi so goljufni. Bankirjem je pod smrtno kaznijo zapovedano, da jim morajo pritrjevati. Le navidezno je vse mirno, v notranjem pa vré ter je položaj jako nevaren.

Izvirni dopisi.

Iz Doba, dne 18. decembra. († Leopold Albreht.) Kakor znano, umrl je tukaj dne 9. decembra naš čast. g. župnik Leopold Albreht.

Rodil se je rajnki 30. oktobra 1820 v Idriji in je bil sin bolj revne rudarske rodovine. Še le dva in pol leta star zgubil je očeta, katerega se torej ni nič spominjal. A tolikanj bolj živo in pogostoma se je spominjal svoje dobre matere, ki je umrla pri njem v Slavini, kjer je bil za administratorja, in pa svojega pobožnega starega očeta; ker ravno mati in stari oče sta skrbeli zanj, da je mogel doseči zaželjeni duhovski stan. Večkrat je rajnki gospod pripovedoval, kako dobra in modra je bila njegova mati in kako pobožen njegov stari oče, ki je hodil, zlasti na stara leta, vsak dan k sv. maši, in se je po dovršeni sv. daritvi rad mudil v cerkvi. Skoro vsak dan, ko je šola minula, čakal je stari oče malega Leopolda, pri tej priliki mu je rad kupil kak poboljšek pri branjevki in ga je potem spremil domov. Vselej, ko je rajnki gosp. Leopold pripovedoval o svoji materi in starem očetu, bil je zelo ginjen in ni se mogel zdržati solz.

Novo mašo je imel pri svojem strijcu, takrat župniku v Škocijanu; govoril pa je pri tej priliki drugi njegov strije, prečast. gosp. Albreht, proš v Novem mestu. Kot kapelan je služil v Semiču, v

Črnošnjačah, v Šentjerneju, pri Sv Duhu in v Postojni. Odtod je bil poslan za administratorja v Slavino, kjer je pet let oskrboval faro; potem je šel za ekspozita v Trnje, kjer je ostal sedem let in osem mesecev. Na to se je preselil kot župnik na Studenec, in čez tri leta in pol prišel je 5. novembra 1867 v Dob, kjer je dvaindvajset let neumorno deloval v čast božjo in dušno zveličanje svojih faranov. Tu ga je tudi v pravem pomenu od delovanja v vinogradu Gospodovem poklical Bog k sebi, da prejme zaslužno plačilo. Dne 9. decembra zjutraj je bil namreč še kake pol ure v izpovednici, potem se je ob 6. uri napravil v zakristiji za sv. mašo, a ko hoče pristopiti k altarju, jelo mu je slabo prihajati, in cerkvenik ga je spremil nazaj v stanovanje, kjer je še pri zavednosti prejel zakrament sv. poslednjega olja. Zadel ga je bil mrtvoud in zvečer tisti dan je mirno v Gospodu zaspal.

Povsod, kjer je rajnki gospod pastiroval, odlikoval se je s svojo pobožnostjo, ponižnostjo in dobrotljivostjo. Kolikokrat smo ga videli o večerni uri prihajati v cerkev, kjer je z vso pobožnostjo dolgo časa molil pred sv. Rešnjim Telesom. Posebno priden je bil za izpovedovanje; ne starost, ne bolehnost ga ni zadrževala, da ne bi z vso gorečnostjo opravil tolikanj težavnega in odgovornega, pa njemu čez vse priljubljenega dela, — namreč izpovedovanja. Bil je mirnega in tihega značaja, zato ga je tudi vse ljubilo in spoštovalo. Prečast. gosp. proš Kos je v svoji pridigi pri slovesnem vmeščenju v Dobu pred dvaindvajsetimi leti omenil, da mu je rajnki g. Leopold kot mali deček v Idriji večkrat stregel pri sv. maši, in da se mu je že takrat prav posebno priljubil. Kjerkoli je pastiroval, spominjajo se ga še zdaj s hvaležnostjo. V Slavini je za časa njegovega administrovanja razsajala strašna kolera. Ljudstvo ne vé kje iskati pomoči in pride k g. Leopoldu vprašat, kaj naj stori, da bi Gospod odvrnil od njega hudo šibo. Rajnki gosp. Albreht, velik častilec Marijin, svetuje mu, naj zloži skupaj denarja za ustanovo, da bodo potem neki določen dan vsako leto praznovali obljubljeni praznik s slovesno službo božjo. Kmalu je bil denar skupaj, kot obljubljeni dan določil se je spomin Device Marije Snežnice, — 5. avgusta, — in res, kolera je pojenjala.

Tudi v Trnji ne morejo pozabiti g. Leopolda, ki jim je preskrbel nove zvonove, je nasul in razširil pokopališče in sploh na vse mogoče načine skrbel za izročeno mu ekspozituro. V najbolj živem spominu pa ostane rajnki gospod gotovo v Dobu, kjer je kot župnik preživel skoro četrto stoletja, kjer je svojim faranom dvakrat napravil misijon, kjer je cerkev prav popolnoma vso prenovil, kjer je toliko storil za blagor sebi izročeni, da pač mojo pero popisati ne more, saj je zapisano vse v bukvah večnosti.

Ljubezen, ki jo je imela duhovščina in ljudstvo do pokojnega gospoda župnika, odsevala je zlasti v sijajnem pogrebu na 12. dan meseca decembra. Dob še ne pomni kaj enakega. Sprevod je vodil preč. g. prelat dr. Andrej Čebašek, sošolec in iskreni prijatelj ranjkega gospoda, v spremstvu štiriindvajset gospodov duhovnikov. Mrtvaški govor je imel preč. g. dekan Janez Oblak, ki je milo-resno popisaval življenje in delovanje r. gospoda župnika. Ljudstva pa se je od blizo in daleč sošlo toliko, da bi nihče poprej ne bil pričakoval; med drugimi smo videli posestnike vseh treh tukajšnjih graščin, in deželnega poslanca, blag. g. Janko-ta Kersnik-a.

Tako torej smo izročili truplo dragega pokojnika črni zemlji, kjer bo vžival počitek, katerega si je sam želel, kajti mnogokrat je govoril, da bo moral iti v pokoj zaradi slabosti. Leta 1880. si je sozidal tu v Dobu lično hišico, kjer je nameraval mirno preživeti zadnja leta svojega življenja. A ker je videl pomanjkanje duhovščine in ker je tolikanj ljubil delo in trud v dušni blagor svojih ovčic, ni se mogel odločiti za pokojnino, dokler ga ni slednjič Bog sam poklical k pokoju in na plačilo. Telo počiva v zemlji, duša pa, trdno upamo, je pri Kristusu. Res nas je zapustil osamljene srote; a vendar v žalosti tolaži nas, kar so pevci prelepo na grobu pokojnika zapeli:

„In križ nam sveti govori,
Da zopet vid'no se nad zvezdami!“

Iz učiteljskih krogov, 15. decembra. Kakor se razvidi iz dopisa z dne 9. decembra, dregnili smo s svojo skromno opazko o zadevi učiteljskih plač z vso silo v bodočo službo nekega gospoda šolskega

voditelja. Gospod dopisnik sicer priznava enaki trud in enake nauke vseh učiteljev, izvzemši trud voditeljstva, kar mu pač nihče ni zavidal, kajti najvišja plača na štirikazredni ljudski šoli z opravilno doklado 100 glđ. in prostim stanovanjem v vrednosti 80 glđ. ni 780 glđ., temveč 880 glđ.; primerja pa učiteljske plače z uradniškimi, češ, tam je še čez 1000 glđ. razlike. Dobro! Ni li pa pri nas primerno z uradniškimi plačami še večja razlika? Ako gosp. dopisnik ne verjame, postržem mu z naslednjim dokazom:

Vzemimo plače profesorja in ravnatelja na srednjih šolah; sicer niso uradniki, delujejo pa vsaj približno na enakem polju. Plača profesorjem je vsem jednaka 1200 gl.; in vendar ni zapaziti tistih nevarnih posledic, koje gospod dopisnik našteva.

Ako bi bil ravnatelj po razmerju naših plač plačan, moral bi imeti $2346\frac{2}{3}$ glđ., račun: $1200 : X = 450 : 880$, in vendar v istini nima. Ni li potem pri nas pri najbolj enakem trudu najvišja razlika vsakterih plač?

Drugi dokaz, da je gospod dopisnik slabo računil, ako opravičuje razliko naših plač s 430 glđ. v primeri z drugimi za 1000 glđ., moralo bi doledno biti: plača voditelja 430 glđ., razlika tudi tolika, iz česar sledi: najnižji definitivni učitelj poudučevati moraš zastoj; — hvala lepa.

Na opazko, da je voditelj navadno oženjen, mu pač ni kriv učitelj; zato je tembolj krivično, da bi bil učitelj za to tepen.

Kar se tiče proroškega duha gospoda dopisnika, povemo mu, da bi moral pač marsikateri učitelj pri najboljši pridnosti Metuzalem-ovo starost učkati, predno bi prišel na tisti dopisnikov najvišji klin učiteljskih plač z 880 glđ.

Iz Žirov, 15. decembra. („Bralno društvo.“) Dolgo sem čakal, da se bode spretnejše pero oglasilo in opisalo naše razmere, pa nisem doslej dočkal. Torej jaz vzamem v roke pero in povém, kar mislim in vé. — Kakor znano, obstoji naše „Bralno društvo“ že več let. A letos je začelo umirati. Kaj je vzrok? Prvič so udnino znižali, ali ker nas ni mnogo udov, je tudi malo dohodka, listov imamo pa primerno mnogo naročenih. Dalje smem tudi grajati, da društvo ne priredi nobene poštene veselice, kakoršna je mogoča v naših razmerah. Slovenec je rad vesel, in poštena veselica bi pridobila več prijateljev društvu; posebno v zimskem času bilo bi to umestno. Naj na to misli novi odbor, ki bode izvoljen ob novem letu. Potrebna bi bila tudi soba za društvo, osobito pa dobre knjige, kajti posameznik si jih težje omisli. Sramotno bi bilo, ko bi društvo moralo propasti; saj ljudstvo rado bere, o tem priča veliko število udov družbe sv. Mohorja. — Vreme imamo še precéj lepo, dasi je na jutro hud mraz.

Dnevne novice.

(Iz Pazina) se poroča, da so se v ponedeljek in torek v največjem miru izvršile volitve tretjega razreda v občinski zastop. Talijanska stranka je po svojih novinah trobila v svet, da Hrvatje ne bodo dobili nobenega glasu. A brez agitacije je prvi dan glasovalo 142 volilcev za hrvatske in le 39 za nasprotno kandidate. Drugi dan je prišlo na volišče 117 volilcev, od teh je glasovalo 83 za hrvatsko, 34 za nasprotno listino. Večina skupnih glasov v tretjem razredu je torej bila 152. Tudi v drugem razredu je zmagala v sredo narodna stranka z 71 proti 24 glasovom. Včeraj je narodna stranka zmagala tudi v prvem razredu, ker nasprotniki niso prišli volit. Tako so zavedni volilci popolnoma zmagali v davčni občini pazinski, ki je bila še pred kratkimi leti v talijanskih rokah.

(Iz Braslovič) na Štajarskem smo danes prejeli nastopni telegram: Pri občinski volitvi narodna stranka sijajno zmagala.

(Iz Gradeca) se nam poroča: „Vzajemna graška zavarovalnica zoper ogenj“ je kupila hišo v Gospodskih ulicah št. 20 za 55.000 glđ.; dediči po Albinu Ahčinu pa so prodali svojo hišo št. 29, Sporgasse, Leop. grofu Goëssu za 52.000 glđ.

(Hripa) se na Dunaji vedno bolj razširja, posebno med vojaki. Zbolel je tudi minister grof Falkenhayn. — Iz Belegagrada se poroča, da je skupščina morala odložiti zborovanje, ker je 35 poslancev zbolelo za „činsko hripo“.

(Na dunajskem vseučilišču) je bil dne 13. t. m. promoviran doktorjem prava konceptni praktikant pri bosniškem oddelku skupnega finančnega mini-

sterstva, Božidar Z ur u n i é, rojen v Starem Majdanu v Bosni. Ta je prvi doktor, rodom Bošnjak.

(Oddelek c. in kr. mornarice) je v nedeljo priplul v tržaško luko ter se zasedel v miljskem zalivu. Presvetli cesar, ki bode s cesarsko družino čez praznike v Miramaru, bode si dne 22. t. m. ogledal mornarico.

(Okrajni zastop celjski) ima svojo prvo redno sejo dne 28. t. m. dopoldne ob 9. uri v Košerjevi dvorani. Na dnevnem redu je pregledavanje letnega računa za l. 1888 in proračunov za l. 1889 in 1890.

(Celjsko mesto) je naložilo občinarjem višje doklade. Tudi napredek.

(Katoliško podporno društvo v Celji) bode v nedeljo dne 22. t. m. imelo svojo običajno božičnico v poslopji č. šolskih sester. Po petju in deklamovanju se bode razdelila obleka, obutev itd. med uboge učence in učenke okoličanskih šol.

(Umrl) je danes teden g. P. Majcen, nadučitelj v pokoji v Hočah. Gredoč zjutraj od zornice se je zgrudil mrtev na tla. N. v m. p.!

(Popravek.) Od župnijskega in občinskega urada v Podkrajju smo prejeli sledeči popravek: V 285. št. „Slovenčev“ smo čitali dopis iz Postojine z napisom: „Nesreča ali hudodelstvo?“ V tem dopisu se bere: „Puca so hitro pokopali še isti dan. Državno pravdnništvo je zaukazalo pokojnika dne 5. t. m. izkopati ter ga drugi dan raztelesiti. Tudi ljudje o tem govoré, da je bil Puc ubit.“ — Pisatelj je bil slabo poučen. Res je, da so našli 30. novembra Janeza Puca v koči, v kateri ogljarji ležé in si kuhajo, mrtvega, ležečega z glavo na ognji. Županstvo je nemudoma to naznanilo c. kr. okr. sodišču v Vipavi ter dobilo odgovor: „Sl. obč. predstojništvu v Podkrajju naznanja se reševaje dopis današnjega dne, da ni nobenega zadržka proti spravi mrliča Jan. Puca in da se bode na mogoči predlog c. kr. drž. pravdnništva pregledal mrlič, tudi ko bi bil že zakopan. — Mrliča so na to isti dan 30. novembra prenesli v mrtvašnico, drugi dan ga je ogledal mrlički oglednik, dne 2. decembra smo ga pokopali. Torej je mrlič ležal čez postavno dōbo 48 ur. Mrliča so izkopali dne 5. t. m. na ukaz komisije, ki je prišla ta dan v Podkraj. Dne 6. t. m. je komisija pregledala tudi bajto, kjer so našli mrtveca. Da bi bil Puc ubit, tega ne govore ljudje, ker nimajo povoda. Trdijo, da je božjast vrgla Puca, ki je nesrečno zadel z glavo ob kamen ter obležal.

(Nov poslanec.) Namesto odstopivšega poslanca Bulića je bil ta teden v Dalmaciji izvoljen v državni zbor pop Vergil Perič, ki je bil svoj čas franjevac. Do lanskega leta je bil gimnazijski profesor v Kotoru, sedaj je v Zadru.

(„Slovenski Pravitnik“) ima v 12. št. naslednjo vsebino: 1. —r.: Koliko pomena ima zemljeknjižna mapa. 2. K. Lubec: Posojilnice in zakon z dne 27. decembra 1880. 3. Dr. Fr. Zupanc: Iz sodnozdravniške prakse. 4. Iz pravosodne prakse. 5. Pravna vprašanja. 6. Književna poročila. 7. Drobne vesti. 8. Vabilo na naročbo. — „Slovenski Pravitnik“ stoji za vse leto 4 glđ., za pol leta 2 glđ.

(Razpisane) so učiteljske službe: Na Topli Rebri, prošnje do 6. januarija; v Suhorji, prošnje do 30. decembra; v Motniku, prošnje do 31. decembra.

Narodno gospodarstvo.

Škode, leta 1889 provzročene po povodnji, toči, mrazu, požarih ali na drug način.

(Poročilo deželnega odbora kranjskega.)

(Dalje.)

V okolišu podružnice Trebnje je tekoče leto označiti kot zelo slabo letino, tako da najstarejši posestniki ne pomnijo, da bi različne uime, kakor črv, toča, povodenj, mraz in strupena rosa ob enem toliko škode provzročile. Brez dvoma so tri četrtine vsah pridelkov uničene.

Hroščev ogere je obče po vsi podružnici, osobito pa še po višinah in ob hostnih pobočjih, kakor n. pr. selanska podobčina, do malega vso strn, koruzo, krompir, zelje in ajdo uničil, po župniji šentlorenski tudi košenine in senožeti pokvaril. Krompir je do cela ogledan in zaradi preobite moče tudi v kleti gnilo. Razun hroščeve nadloge je osobito žemberški okraj zadela huda toča, ki je polja, vrte in vinograde do golega oklestila. Po dobrnški občini in trebanjske okolici je vednejni mraz (slana) že po črvu poškodovano ajdo zelo posmodila, a zadnji udarec nam je prizadejala povodenj, ki je Dobruško dolino v teku te jeseni že dvakrat zalila in tako s že stoječo ozimno up na prihodnjo dobro letino pobrala.

Po vinogradih te podružnice, katere je v letih 1887, 1888 toča potolkla, je letos še precej dobro obetajoč pridelek strupena rosa gledé kvantitete popolnoma uničila.

Minola leta je bila ljudstvu reja prešičev znatni dohodek, a letos, ko je hroščev ogere že pomladi solato, potem peso in drugo okopanino pokončal, ni tistih s čem rediti.

Radi takih nezgod ne bode večina posestnikov prihodnjo pomlad imela niti živeža, niti semena.

X. Politični okraj Postojina.

V okolišu podružnice Ilirska Bistrica so žito pobrale poljske miši tako, da na mnogih njivah ni ostalo prav nič klasja, in tedaj tudi želi niso; krompir je požrl črv, vinograde uničila zgodnja slana in burja.

Pridelalo se je razun sena komaj četrtina od navadne dobre letine.

Moški so šli čez zimo na delo v Bosno, Galicijo in Rumunijo; na spomlad bodo nekaj denarja prinesli, a po zimi se bodo žene in drugi zadolžili. Semena bode primanjkovalo na vsak način, zlasti krompirja.

V okolišu postojinske podružnice je bila semtertja povodenj, črv in miši so pa posebno krompir in žito popolnoma uničile.

Škoda je tolika, da se mora letina prav slaba imenovati, ker se je razun sena in nekoliko repe in korenja vse drugo slabo obneslo. Zlasti krompir, glavni živež tukajšnjih kmetov, je skoro ves segnil. Tudi sadje, v nekaterih krajih važen faktor, ni prav nič obrodilo.

Beda bode med tukajšnjimi prebivalci silno velika; primanjkovalo jim bode živeža in spomladi potrebne semena.

V okolišu senožeške podružnice je rž komaj seme dala, krompir je črv uničil, ajdi sta slana in burja škodovali, in od drugih pridelkov se je komaj dvojno seme dobilo. Ljudstvu, že itak ubogemu, bode živeža in semena primanjkovalo.

V okolišu podružnice v Vipavi: Škode na polji in na senožetih letos ni bilo; bila pa je škoda jako občutljiva:

a) na sadnem drevju; kajti razun črešenj, orehov in breskev ga ni bilo nobenega in kar nobenega sadja;

b) na trti in vinogradih in na plantah.

Na plantah in v vinogradih, ležečih bolj v nizavah, je peronospera pokončala popolnoma ves pridelek in to za letos in deloma tudi za prihodnje leto. V vinogradih, ležečih v višjih legah, se je sicer nekoliko dobrega vina dobilo, vendar manj, nego se je mislilo. Pridelek vina se niti na eno četrtino dobre letine šteti ne more in ker je vino edini pridelek v Vipavi, katerega kmet v denar spraviti more, je razvidno, da bode pomanjkanje nepopisljivo veliko na vse strani.

(Konec sledi.)

Telegrami.

Brasloviče, 20. dec. Pri občinski volitvi narodna stranka sijajno zmagala.

Dunaj, 19. dec. Gospodska zbornica je imela danes sejo, v kateri je bila izvoljena komisija 21 članov za posvetovanje o vladni šolski predlogi. Izvoljeni so: vitez Arneth, fem. baron Beck, grof Belcredi, grof Clam-Martinić, baron Conrad, knez Czartoryski, baron Credik, grof Falkenhayn, Fr. vitez Hasner, baron Helfert, baron Hye, vitez Miklošič, knezoškof Missia, kardinal knezoškof grof Schönborn, dr. pl. Stremayer, grof Tarnovski, vitez Tomašek, dr. Unger, knez Windisch-Graetz in knezoškof Zwerger.

Dunaj, 19. dec. Državni poslanec dr. Konstantin Tomaszcuk je danes po daljši bolezni umrl. Minister grof Falkenhyn je za hripo zbolel.

Praga, 19. dec. Smihovski mestni zastop je preko mladočeskega predloga, naj se smihovska Schwarzenbergova cesta v zadoščenje Schwarzenbergovega napada na Husovo ime prekrsti v Žižkovo cesto, prešel na dnevni red. Nemška manjšina je glasovala s Staročehi.

Bukarešt, 20. decembra. Senat: Predsednik Florescu pobija ministerstvo ter predlaga, naj se iz adrese izpusti odstavek, ki izreka vladi zaupanje; konečno sam stavi zaupno vprašanje. Lahovary oporeka nenaavadni teoriji Florescuvi, ki hoče prisiliti parlament, naj izreče, da nima zaupanja do vlade. Nasproti Florescu izjavlja, da ni nikdar pritrdil temu, naj se razpusti parlament. Sovetni predsednik krizo pojasni, potem pa senat Florescu dostavek zavrže. Florescu, oba podpredsednika: Gherassi in Boerescu, ter člani prejšnjega kabineta so odstopili. Senat bo danes o tem razsojeval.

Turin, 19. dec. Mlini v Collegnu, lastnina družbe Grattoni, zgoreli so danes po noči. Škoda se ceni na dva milijona frankov. Ponesrečil se ni nikdo.

Pariz, 19. dec. Ministri Tirard, Freycinet, Spuller, Rouvier in Faye so za hripo zboleli.

Madrid, 20. dec. Dvajsetisoč slučajev kripe; med bolniki so Sagasta Vegaarnijo in zbornični predsednik. Več šol je zaprtih.

Umrl so:

17. decembra. Marija Wetzelmayer, gostija, 52 let, Poljanski trg 5, brightova bolezen na jetrih.

18. decembra. Josip Perše, c. kr. nadsodniže svetnik v pokoji, 68 let, Pred Škofijo 1, edem v možganih.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mil.
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
17. u. jut.	747.7	-6.0	brezv.	megla	0.00	
19. u. pop.	746.1	-2.0	sl. zap.	oblačno		
19. u. zveč.	746.8	-3.2	"	"		

Srednja temperatura -3.7° za 1.8° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

20. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 glđ.	85 kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16 %	86 "	25 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107 "	95 "
Papirna renta, davka prosta	100 "	80 "
Akcije avstr.-ogerske banke	918 "	— "
Kreditne akcije	316 "	25 "
London	117 "	20 "
Srebro	— "	— "
Francoski napoleond.	9 "	30 1/2 "
Cesarski cekini	5 "	59 "
Nemške marke	57 "	57 1/2 "

Katranove pastile lekarja Piccoli-ja v Ljubljani presejajo v svojem učinku vse podobne izdelke. Izvrstno sredstvo so proti kašlju, hripavosti, boleznim v ratu, bronhija in pljuč. Škatlica 25 kr. Vnanja naročila izvršujejo se z obratno pošto. (3)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiu stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano realno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Blechsüßsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (19)

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kovertes firmo

priporočá

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

Lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani

prodaja in vsak dan s prvo pošto razpošilja

☛ najboljša domača zdravila. ☛

Marijacejske kapljice

za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, kóliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bitje srea, zabasanje, bolezní na vranici in na jetrih, zoper zlato žilo in gliste. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gold., 5 tucatov samo 8 gl. (1)

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.